

Željko Mršić: Nadzor nad radom policije

U izdanju Ministarstvu unutarnjih poslova, Policijska akademija, 2016. godine objavljena je knjiga **Nadzor nad radom policije** autora dr. sc. Željka Mršića, višeg predavača Visoke policijske škole u Zagrebu.

Željko Mršić autor je brojnih znanstvenih i stručnih članaka te udžbenika: Poslovi i zadatke prometne policije (2010), Sigurnost u prometu (2007), Prevencija i represija u suzbijanju cestovne prometne delinkvencije (2005), a sudionik je više znanstveno-istraživačkih projekata s područja sigurnosti prometa, unutarnjeg nadzora i upravljanja ljudskim resursima.

Knjiga sadrži 279 stranica, 6 slika i 21 tablicu. Urednik knjige je Nikša Jelovčić (ISBN: 978-953-161-295-1).

Knjiga je strukturirana u sedam poglavlja, a svako poglavlje uključuje elaboraciju teorijskih i stručno-praktičnih spoznaja kroz obradu i utemeljenost na empirijskim istraživanjima, recentnoj stručnoj literaturi, posebice autorovom znanju, stručnosti i iskustvu u dugogodišnjem policijskom radu. Autor kroz brojna pitanja i primjere upućuje na važnost koherentnog sustava i nadzora nad radom policije te povezivanjem teorijskih i praktičnih spoznaja iznosi korisne preporuke kako postaviti uređen sustav na temelju jasnih i mjerljivih kriterija i pravila uz naglasak na dosljednost u primjeni.

U uvodnom dijelu naglašava se važnost i zahtjevnost organizacije i uspostave optimalnog, koherentnog policijskog sustava. Autor navodi korektnost i poštenje policijskih službenika kao bitne stavke sustava, te stvaranje sustavnih predispozicija pri reorganizaciji policijskog sustava i organizacijske strukture policije. Kroz uvod se postavlja pitanje mjera i radnji kojima se može utjecati na prevenciju "unutarnje policijske delinkvencije" kao i mogućnosti tih istih mjera i radnji, pri čemu se ističe kako je pravilno postavljen sustav imperativ za prevenciju kažnjivih ponašanja policijskih službenika. S druge strane, autor izostanak koherentnosti sustava navodi čak kao kriminogeni čimbenik koji dovodi do raznih policijskih delikata. Pri tom naglašava važnost policijskih ovlasti i njihove pravilne primjene pri obnašanju dužnosti. Sustav koji jamči kompetentnost policijskih službenika za pravilno obavljanje određenih poslova unutar službe treba garantirati vjerodostojnost, dosljednost u primjeni i povjerenje na svim razinama u državi uključujući i državnu vlast, dok se istodobno postavlja pitanje može li se to uistinu i jamčiti.

Drugo poglavlje pod nazivom **Policijski službenik i policijska služba** odnosi se na ulogu policijskog službenika i ulogu policije u društvu s fokusom na izgradnju, doradu i

odražavanje policijskog sustava, koristeći potencijale policije u težnji prema općem dobru kao glavnom cilju, te kontroli nad aktivnostima policije i državne vlasti za postizanje boljeg povjerenja javnosti i vlasti. Autor elaborira problematiku funkcije policije u društvu, točnije potrebu balansiranja u uspostavljanju ravnoteže između upravljanja kao funkcije države te sloboda i prava građana.

U trećem poglavlju pod nazivom **Specifičnosti položaja policijskog službenika u sustavu kaznenog prava** prolazi se kroz specifičnosti kaznenopravnog položaja policijskih službenika u sustavu kaznenog prava koja su značajna za nadzor nad radom policije i prevenciju policijske delinkvencije. Posebice se analizira fragmentarna etiologija klasične policijske delinkvencije, fenomen koji zasada još nije dovoljno istražen. U poglavlju su prezentirani rezultati istraživanja realiteta policijske delinkvencije. Prezentirane su tablice koje daju cjeloviti prikaz pravih i nepravih kaznenih djela koje policijski službenik može počinuti, a iskazani podaci u konačnici upozoravaju na važnost unaprijeđenja transparentnosti sustava. Posebno su značajni rezultati usporedbe policijske delinkvencije s delinkvencijom ostatka populacije, gdje je autor nedvojbeno relevantnim statističkim izračunima utvrdio da su policijski službenici višestruko manje kriminalno aktivni, odnosno "pošteniji" od ostatka populacije.

Četvrto poglavlje pod nazivom **Disciplinski postupci** odnosi se na brojna pitanja i razmatranja u vezi s provedbom postupka. Postavljaju se pitanja pravne dopustivosti dvostruke, tj. paralelne odgovornosti, pitanje procedure vođenja disciplinskog postupka, predvidivosti i težine disciplinskih sankcija. S obzirom na svrhu disciplinskog postupka, ali i na iskazanu problematiku pri provedbi postupka, autor dolazi do zaključka o potrebi za pravnim uređenjem i rješavanjem postojećih problema i neusklađenosti.

U petom poglavlju **Istraživanje povezanosti prevencije kažnjivih ponašanja policijskih službenika i njihovog položaja u policijskom i društvenom sustavu** prezentirano je istraživanje cilj kojega je uvid u pojedina saznanja o pravnom i realnom položaju policijskih službenika i policijske službe u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu. Prezentirane su tablice s prikazanim odgovorima na anketni upitnik sudionika iz Republike Hrvatske i 6 zemalja Europske unije (Slovenija, Velika Britanija, Škotska, Austrija, Luksemburg i Estonija) te Republike Srbije, dok su službe ostalih država bile suzdržane u dostavi ovakve vrste podataka.

Šesto poglavlje pod nazivom **Postupci usmjereni na prevenciju kažnjivih djela policijskih službenika** navodi važnost pronalaska rješenja s krajnjim ishodom prevencije delikventnih ponašanja policijskih službenika. Pritom autor dopunjava preporuke Šuperine koji smatra kako se određene mjere i aktivnosti kojima je cilj prevencija kažnjivih djela policijskih službenika mogu podijeliti u nekoliko osnovnih skupina: adekvatni kriteriji za prijam u policiju, edukacija policijskih službenika, odnos policije i javnosti, sustav kontrole rada policijskih službenika i normativna aktivnost društva. Autor ističe ključnim faktorom preporuku izgradnje i održavanja sustava kontrole rada policijskih službenika te nadzor policijskog sustava. Autor smatra kako upravo taj segment sustava, ako je pravilno postavljen i primjenjivan, jamči održivost ostalih komponenti koje su iznimno važne u prevenciji policijske delinkvencije. Uz to, skreće pozornost na još nekoliko mjera koje imaju velik potencijal u prevenciji policijske delinkvencije, a koje označava kao ostale mjere usmjerene na izgradnju, odnosno održavanje visokoprofesionalnog policijskog sustava te na adekvatno pozicioniranje takvog policijskog sustava u društvenoj zajednici. Te mjere svrstava u adekvatno vođenje

kadrovske politike, odnosno upravljanja ljudskim potencijalima što obuhvaća: sustav karijernog napredovanja policijskih službenika, rukovođenje i upravljanje policijskim sustavom i njegovim sastavnicama, sustav ocjenjivanja i nagrađivanja, sustav usmjeren na postizanje i održavanje psihofizičkih sposobnosti policijskih službenika, sustav zaštite policijskih službenika za legitimno poduzete radnje, adekvatno vrednovanje rada policijskih službenika u smislu plaća za njihov rad i s tim u svezi drugih primanja i beneficija, odnosno adekvatno društveno vrednovanje policijskog sustava i njegovih pripadnika u široj društvenoj zajednici.

U sedmom poglavlju pod nazivom **Nadzor nad radom policije** autor navodi pitanje nadzora nad radom policije, ističući ozbiljnost i značaj tog pitanja, kako sa stručne strane tako i političke jer se njime mogu identificirati i stavovi države, posebice kad je riječ o temeljnim ljudskim pravima. Autor ne dovodi u pitanje logiku nadzora nad radom policije, jer je nadzor u izravnoj funkciji zaštite ljudskih prava i pravne države, stoga se logično smatra i temeljnim načelom u samom sustavu, kao njegov neizostavan dio. Kroz poglavlje se obrazlaže struktura nadzora nad radom hrvatske policije, odnosno podjela vanjskog i unutarnjeg nadzora policijskog sustava prema poziciji ovlaštenika za poduzimanje nadzora. Autor daje presjek vrsta nadzora nad radom policije i elaborira pojedine sastavnice vanjskog i unutarnjeg nadzora. Iznenađuje činjenica da postoji desetak različitih vrsta nadzora nad radom policije, od kojih je sedam izvan policijskog sustava. U posljednjem dijelu poglavlja prezentiran je komparativni prikaz europskih jedinica za nadzor rada policije i antikorupcijsku borbu koji upozorava na brojne razlike u organizaciji policije, samim time i u organizaciji nad nadzorom rada službe. Međutim, autor navodi i određene zajedničke odrednice vezane za nadzor rada policije i antikorupcijskih mjera prema nekim ključnim parametrima: kome je služba podređena i podnosi izvješća, ovlasti i zadaće, organizacijska i personalna nadležnost, godine osnivanja i broj zaposlenika. Na kraju autor iznosi elaboraciju o Europskim načelima policijskog nadzora koja su usvojena za osiguranje modela učinkovitog policijskog nadzora.

Ovo djelo uz to što predstavlja veliki znanstveni doprinos autora višestruko je korisno i primjenjivo u dnevnoj policijskoj praksi. Brojni stručnjaci mogu iskoristiti razne smjernice, savjete i ciljeve na koje bi se trebali usmjeriti u stvaranju efikasnijeg sustava, čiji je konačni ishod i svrha dobrobit, sigurnost i prosperitet cjelokupnog društva. Knjiga je namijenjena i studentima za stjecanje produbljenih teorijskih i praktičnih znanja te primjenu korisnih spoznaja tokom daljnjeg obrazovanja i rada.

Priredila: Marina Heski

Engl.: Book review: Željko Mršić: Oversight of police work